Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

6. května 2020*

„Řízení o předběžné otázce – Článek 99 jednacího řádu Soudního dvora – Podpory poskytované státy – Rozhodnutí Evropské komise, kterým se prohlašuje režim podpor za slučitelný s vnitřním trhem – Vnitrostátní právní úprava, která vylučuje možnost poskytnout podporu v rámci schváleného režimu v případě nedodržení podmínky, která není stanovena v rozhodnutí Komise“

Ve spojených věcech C-415/19 až C-417/19,

jejichž předmětem jsou tři žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie) ze dne 4. prosince 2018, došlými Soudnímu dvoru dne 28. května 2019, v řízeních

**Blumar SpA** (C-415/19),

**Roberto Abate SpA** (C-416/19),

**Commerciale Gicap SpA** (C-417/19)

proti

**Agenzia delle Entrate,**

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení M. Safjan, předseda senátu, J.-C. Bonichot (zpravodaj), předseda prvního senátu, a L. Bay Larsen, soudce,

generální advokát: E. Tančev,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Blumar SpA a Commerciale Gicap SpA G. Mamelim, R. Espositem a R. Altierim , avvocati,

– za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s G. De Socio, avvocato dello Stato,

– za Evropskou komisi P. Stancanellim a F. Tomat, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: italština.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout usnesením s odůvodněním podle článku 99 jednacího řádu Soudního dvora,

vydává toto

## Usnesení

1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu čl. 108 odst. 3 SFEU, zásady proporcionality a rozhodnutí Komise C(2008) 380 ze dne 25. ledna 2008, „Státní podpora N 39/2007 – Itálie – Sleva na dani pro nové investice ve znevýhodněných oblastech“ (dále jen „rozhodnutí ze dne 25. ledna 2008“).

2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci tří sporů mezi společnostmi Blumar SpA, Roberto Abate SpA a Commerciale Gicap SpA na straně jedné a Agenzia delle Entrate (daňová správa, Itálie) na straně druhé ve věci rozhodnutí, kterým tyto orgány odmítly přiznat těmto společnostem slevu na dani na základě režimu státních podpor schváleného rozhodnutím ze dne 25. ledna 2008.

### Právní rámec

#### *Unijní právo*

3 V rozhodnutí ze dne 25. ledna 2008 měla Evropská komise za to, že režim podpor zavedený legge n. 296 contenente „Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2007)“ [zákon č. 296 o ustanoveních pro sestavení ročního a víceletého státního rozpočtu (finanční zákon z roku 2007)] ze dne 27. prosince 2006 (běžný doplněk ke GURI č. 299, ze dne 27. prosince 2006, dále jen „zákon č. 296/2006“), který zavádí slevu na dani na pořízení investičního majetku, určeného pro výrobní zařízení umístěná v některých regionech jižní Itálie (dále jen „dotčená sleva na dani“), byl slučitelný se společným trhem v souladu s čl. 87 odst. 3 písm. a) a c) ES.

#### *Italské právo*

4 Dotčená sleva na dani byla zavedena jediným článkem v odstavcích 271 až 279 zákona č. 296/2006, a to od zdaňovacího období následujícího po období, které uplynulo dne 31. prosince 2006, až do konce zdaňovacího období probíhajícího do dne 31. prosince 2013.

5 Ustanovení jediného článku odstavce 1223 tohoto zákona byla zrušena, ale v totožném znění byla převzata do čl. 16*a* odst. 11 legge n. 11 che reca norme generali sulla partecipazione dell'Italia al processo normativo dell'Unione europea e sulle procedure di esecuzione degli obblighi comunitari (zákon č. 11 o obecných ustanoveních o účasti Itálie na legislativním procesu Evropské unie a o postupech pro výkon povinností Společenství) ze dne 4. února 2005 (GURI č. 37, ze dne 15 února 2005, dále jen „zákon č. 11/2005“). Toto ustanovení stanoví::

„Příjemci podpor uvedených v článku 87 ES mohou tyto výhody využít pouze, pokud na základě článku 47 konsolidovaného znění [decreto del Presidente della Repubblica n. 445 (nařízení prezidenta republiky č. 445) ze dne 28. prosince 2000 (běžný doplněk ke GURI č. 42 ze dne 20. února 2001)] a o podmínkách stanovených nařízením předsedy Rady ministrů, který musí být ještě zveřejněn v *Gazzetta ufficiale*, prohlásí, že nespadají mezi subjekty, které obdržely, a následně nevrátily ani nesložily na vázaný účet, podpory, které byly Evropskou komisí označeny za protiprávní nebo neslučitelné a byly specifikovány v nařízení uvedeném v tomto odstavci.“

6 Decreto del Presidente del Consiglio dei ministri (nařízení předsedy Rady ministrů) ze dne 23. května 2007 (GURI č. 160 ze dne 12. července 2007) upravuje způsoby vyhotovení prohlášení, které „představuje obecně známý akt“, uvedeného v předchozím bodě (dále jen „čestné prohlášení“). Toto nařízení v čl. 4 odst. 1 stanoví, že toto prohlášení „se týká podpor, jejichž navrácení Evropská komise nařídila na základě následujících rozhodnutí:

a) rozhodnutí Komise ze dne 11. května 1999 […] o režimech podpor poskytnutých Itálií na opatření k podpoře zaměstnanosti ve formě poskytnutých výhod, spojených s uzavíráním smluv o odborném výcviku a pracovních smluv […]

b) rozhodnutí Komise ze dne 5. června 2002 […] o státní podpoře ve formě osvobození od daně a zvýhodněných půjček poskytovaných Itálií podnikům veřejných služeb s převládajícím veřejným kapitálem […]

c) rozhodnutí Komise ze dne 30. března 2004 […] o režimu státních podpor prováděném Itálií, který se týká naléhavých opatření na podporu zaměstnanosti […]

d) rozhodnutí Komise ze dne 20. října 2004 […] o režimu podpor, prováděném Itálií ve prospěch podniků, které investovaly v obcích postižených přírodními pohromami v roce 2002 […].

7 Článek 2 decreto legge n. 97 (nařízení s mocí zákona č. 97) ze dne 3. června 2008, které bylo přeměněno na zákon a pozměněno legge n. 129 (zákon č. 129) ze dne 2. srpna 2008 (GURI č. 180, ze dne 2 srpna 2008), stanoví maximální výši prostředků, které jsou k dispozici pro různé roky, ve kterých je poskytována podpora, a upravuje postup pro získání dotčené slevy na dani zejména tím, že v souvislosti s investičními projekty, které byly již realizovány ke dni vstupu tohoto nařízení s mocí zákona v platnost, ukládá dotčeným osobám povinnost zaslat orgánům finanční správy v určité lhůtě formulář, jenž představuje „rezervaci nároku“ na poskytnutí této slevy na dani, a to pod hrozbou ztráty této podpory.

## Spory v původním řízení, předběžná otázka a řízení před Soudním dvorem

8 Skutkové okolnosti všech tří sporů v původních řízeních jsou *mutatis mutandis* totožné jako ve věcech C-415/19 až C-417/19. Lze je shrnout následovně.

9 Žalobkyně v původních řízeních požádaly orgány finanční správy o přiznání nároku na dotčenou slevu na dani.

10 Orgány finanční správy jejich žádosti zamítly z důvodu, že ke své žádosti nepřiložily čestné prohlášení.

11 Žaloby, které tyto žalobkyně podaly proti uvedeným rozhodnutím, byly zamítnuty jak soudy prvního stupně, tak odvolacími soudy.

12 V rámci svých kasačních opravných prostředků předložených předkládajícímu soudu, kterým je Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie), uvedené žalobkyně tvrdily, že došlo k porušení jak čl. 108 odst. 3 SFEU, tak i rozhodnutí ze dne 25. ledna 2008 a zásady proporcionality.

13 Předkládající soud si klade otázku, zda je italská právní úprava dotčená ve věci v původním řízení v souladu s unijním právem, jelikož poskytnutí dotčené slevy na dani může být odmítnuto pouze, pokud navrhovatel obdržel podporu, kterou Komise prohlásila za neslučitelnou s vnitřním trhem, aniž je nutné, aby se na něj vztahoval formální příkaz k jejímu navrácení, a dále, jelikož se nejedná o pouhé pozastavení vyplácení nové podpory, nýbrž o konečné odmítnutí ji poskytnout. V tomto ohledu si předkládající soud klade rovněž otázku slučitelnosti vnitrostátního práva se zásadou proporcionality.

14 Za těchto podmínek se Corte suprema di Cassazione (Nejvyšší kasační soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku, jejíž znění je ve všech třech věcech v původním řízení totožné:

„Jsou odstavec 1223 jediného článku zákona [č. 296/2006] (nyní čl. 16*a* odst. 11 [zákona č. 11/2005]) a nařízení předsedy Rady ministrů ze dne 23. května 2007 slučitelné s [unijním] právním řádem s ohledem na čl. 108 [odstavec] 3 SFEU, jak je vykládán [rozsudkem ze dne 15. května 1997, TWD v. Komise (C-355/95 P, EU:C:1997:241)], jakož i s rozhodnutím [ze dne 25. ledna 2008] a se zásadou proporcionality vyplývající z [unijního práva]?“

15 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 28. června 2019 byly věci C-415/19 až C-417/19 spojeny pro účely písemné části řízení a usnesení.

## K předběžné otázce

16 Podle článku 99 jednacího řádu Soudního dvora platí, že pokud lze odpověď na předběžnou otázku jasně vyvodit z judikatury nebo o odpovědi na položenou předběžnou otázku nelze rozumně pochybovat, může Soudní dvůr kdykoli na návrh soudce zpravodaje a po vyslechnutí generálního advokáta rozhodnout usnesením s odůvodněním.

17 Toto ustanovení je třeba použít v projednávaných věcech.

18 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 108 odst. 3 SFEU, rozhodnutí ze dne 25. ledna 2008 a zásada proporcionality musí být vykládány v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, podle které je poskytnutí státní podpory v rámci režimu podpor zavedeného tímto členským státem a schváleného tímto rozhodnutím podmíněno prohlášením žadatele, podle kterého nebyl příjemcem podpor považovaných Komisí za protiprávní a neslučitelné, které nevrátil, ani nesložil na vázaný účet, i kdyby se na něj nevztahovala žádost o navrácení, a to bez ohledu na skutečnost, že uvedené rozhodnutí takový požadavek výslovně nestanoví.

19 Z judikatury Soudního dvora vycházející z rozsudku ze dne 15. května 1997, TWD v. Komise (C-355/95 P, EU:C:1997:241), na který předkládající soud odkazuje ve svých předkládacích rozhodnutích a ve své otázce, vyplývá, že Komise je oprávněna vyplatit nové podpory pod podmínkou, že budou navráceny podpory, které byly prohlášeny za protiprávní a neslučitelné s vnitřním trhem. Soudní dvůr totiž rozhodl, že Komise je oprávněna vzít v úvahu možný kumulativní účinek dřívějších protiprávních podpor, které nebyly vráceny, a nových podpor a slučitelnost nových podpor s vnitřním trhem může konstatovat pouze tehdy, pokud jí skutečnosti, které má k dispozici, umožňují dojít k závěru v tomto smyslu (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 21. ledna 2010, Iride et Iride Energia v. Komise (C-150/09 P, nezveřejněné, EU:C:2010:34, bod 70).

20 V projednávaném případě ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že Komise ve svém rozhodnutí ze dne 25. ledna 2008 zohlednila skutečnost, že vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení neumožňuje poskytnout dotčenou slevu na dani žadateli, který byl příjemcem podpory, jež byla Komisí prohlášena za protiprávní a neslučitelnou v případě, že se na něj vztahuje žádost o navrácení, ale podpora nebyla ani vrácena ani umístěna na vázaný účet.

21 Je třeba konstatovat, že tyto vnitrostátní právní předpisy, i když mají zajistit dodržení podmínek, které Soudní dvůr uvedl v rozsudku ze dne 15. května 1997, TWD v. Komise (C-355/95 P, EU:C:1997:241), obsahují přísnější podmínky, jelikož stanoví, že vyplacení státní podpory bude odmítnuto již z toho důvodu, že žadatel nepředložil čestné prohlášení, a to bez ohledu na to, zda mu byla skutečně poskytnuta podpora, která byla prohlášena za protiprávní a neslučitelnou, nebo případně bez ohledu na existenci žádosti o navrácení této podpory, kteréžto byl příjemcem.

22 Takový požadavek však neporušuje povinnosti uvedené v tomto rozsudku ani nemění režim podpor schválený rozhodnutím ze dne 25. ledna 2008. Nemůže tedy zpochybnit slučitelnost tohoto režimu s vnitřním trhem, a tudíž nelze mít za to, že je v rozporu s tímto rozhodnutím.

23 Kromě toho, jak tvrdí Komise ve svém písemném vyjádření, i když čl. 108 odst. 3 SFEU ukládá členským státům povinnost oznámit Komisi své záměry v oblasti státních podpor před jejich provedením, neukládá jim povinnost podporu poskytnout, i když tato podpora spadá do rámce režimu podpor schváleného rozhodnutím tohoto orgánu. Cílem a účinkem takového rozhodnutí je pouze schválení režimu podpor tím, že bude prohlášen za slučitelný s vnitřním trhem, a nikoliv nařízení tohoto režimu dotčenému členskému státu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. listopadu 2008, Foselev Sud-Ouest, C-18/08, EU:C:2008:647, bod 16, a ze dne 20. května 2010, Todaro Nunziatina & C., C-138/09, EU:C:2010:291, bod 52, jakož i usnesení ze dne 30. května 2018, Yanchev, C-481/17, nezveřejněné, EU:C:2018:352, bod 22).

24 V důsledku toho rozhodnutí Komise, kterým se schvaluje režim státní podpory, nebrání dotyčnému členskému státu v tom, aby si ponechal možnost odmítnout poskytnutí podpory v rámci tohoto režimu (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 30. května 2018, Jančev, C-481/17, nezveřejněné, EU:C:2018:352, bod 22).

25 V projednávané věci nemůže zpochybnit předcházející úvahy ani okolnost, že s ohledem na zavedený systém vyřizování žádostí a omezení disponibilních prostředků má rozhodnutí, kterým se odmítá poskytnutí dotčené slevy na dani z důvodu nepředložení čestného prohlášení, konečnou povahu.

26 Za těchto podmínek nelze mít ani za to, že takový požadavek je v rozporu se zásadou proporcionality.

27 V důsledku toho je třeba na předběžnou otázku odpovědět tak, že čl. 108 odst. 3 SFEU, rozhodnutí ze dne 25. ledna 2008 a zásada proporcionality musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, podle které je poskytnutí státní podpory v rámci režimu podpor zavedeného tímto členským státem a schváleného tímto rozhodnutím podmíněno prohlášení žadatele, podle kterého nebyl příjemcem podpor považovaných Komisí za protiprávní a neslučitelné, které nevrátil, ani nesložil na vázaný účet, i kdyby se na něj nevztahovala žádost o navrácení, a to bez ohledu na skutečnost, že uvedené rozhodnutí takový požadavek nestanoví.

## K nákladům řízení

28 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

**Článek 108 odst. 3 SFEU, rozhodnutí Komise C(2008) 380 ze dne 25. ledna 2008, „Státní podpora N 39/2007 – Itálie – Sleva na dani pro nové investice ve znevýhodněných oblastech“ a zásada proporcionality musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, podle které je poskytnutí státní podpory v rámci režimu podpor zavedeného tímto členským státem a schváleného tímto rozhodnutím podmíněno prohlášením žadatele, podle kterého nebyl příjemcem podpor považovaných Evropskou komisí za protiprávní a neslučitelné, které nevrátil ani nesložil na vázaný účet, i kdyby se na něj nevztahovala žádost o navrácení, a to bez ohledu na skutečnost, že uvedené rozhodnutí takový požadavek nestanoví.**

Podpisy.